

Op 25 november was het precies zeventig jaar geleden dat Arsène Goedertier overleed, de hoofdverdachte van de **Lam Gods-diefstal**. Sluitende bewijzen dat de Wetterse wisselagent de dader was, zijn er nog steeds niet. **Vandaag brengt De Morgen twee elementen die een nieuw licht kunnen werpen op de zaak.**

VOLGENS NEDERLANDSE ONDERZOEKER SCHILDERDE VAN EYCK DE ROTS IN MARCHE-LES-DAMES

‘Albert stierf in landschap van ‘Rechtvaardige rechters’

Op het gestolen *Lam Gods*-paneel *De rechtvaardige rechters* staat de rots afgebeeld waar koning Albert I om het leven kwam. Tot die conclusie komt de Nederlandse onderzoeker Frans Wentholt. Toeval (of niet): de dood van Albert en de verdwijning van *De rechtvaardige rechters* vonden kort na elkaar plaats.

BRUSSEL

Van onze medewerker

Rudy Pieters

Albert I kwam om het leven op 17 februari 1934, volgens de officiële these tijdens een klimpartij in Marche-les-Dames. Het paneel *De rechtvaardige rechters* verdween in de nacht van 10 op 11 april 1934 uit de Gentse Sint-Baafskathedraal. De diefstal vond dus minder dan twee maanden na de dood van de koning plaats. Frans Wentholt (46), een Nederlandse tekstschrijver-redacteur en ontwerper van cryptische puzzels, ziet een onmiskenbaar verband. Toen hij in de gaten kreeg dat beide zaken met een rots hadden te maken – de koning viel van een rots, in de rots achter de tien rechters zag hij ook iets bijzonders –, legde hij een persfoto uit de jaren dertig naast een foto van de originele *Rechtvaardige rechters*. “Mijn adem stakte: ondanks vijftienderd jaar erosie leek het dezelfde rotspunt. Albert stierf in het landschap van *De rechtvaardige rechters*.”

Het perspectief van beide foto’s is niet hetzelfde, zodat het rotsmassief op de achtergrond (*rechts op beide foto’s*) op de persfoto lager lijkt dan op het middeleeuwse schilderij. Wentholt ging daarom naar Marche-les-Dames en is sindsdien helemaal zeker. “Ik heb door dat landschap gelopen met een kopie van *De rechtvaardige rechters* in mijn hand en voor mij is er geen twijfel mogelijk”, zegt hij aan *De Morgen*. Jammer genoeg maakt de dichte begroeiing het vandaag onmogelijk de rots met een kadering te fotograferen die vergelijkbaar is met het standpunt vanwaar de rots op het paneel is afgebeeld.

Vorig jaar ontdekte Wentholt in dezelfde rots van *De rechtvaardige rechters* het gelaat van een bebaarde man. Een verborgen boodschap? Christus? Mogelijk, want Johannes de Doper, die op het paneel aan de achterkant van *De rechtvaardige rechters* staat afgebeeld, heeft zijn vinger zodanig gekromd dat hij eigenlijk naar het paneel aan de andere kant wijst, naar *De rechtvaardige*

rechters dus, en wel exact naar de plaats van het mannengelaat in de rots. En Johannes de Doper wijst steevast Christus aan. Wentholts toen zesjarige zontje Remy vond nog een andere hint: een van de tien rechtvaardige rechters kijkt naar de plek in de rotsen waar het gelaat verborgen zit. “Van de ruim driehonderd gezichten op het *Lam Gods* wendt precies deze ene figuur zich van de toeschouwer af. Tegen de interne formele conventies van dit schilderij in.”

Wentholt verbindt zijn nieuwe waarneming met die van vorig jaar: het mannengelaat bevindt zit namelijk precies op het platform vanwaar koning Albert I zijn fatale klim zou zijn begonnen. De Nijmegenaar vermoedt dat er voor Albert iets bijzonders is met die rots, iets wat niet bekend mag raken, al enkele eeuwen meegaat, de aandacht van het Belgische koningen heeft en daarom schandaal kan verwekken. Ging Albert enkel naar de rots als alpinist of was er een andere reden? Wentholt vraagt zich af waarom nog vóór Alberts dood een kruis aan de voet van het rotsmassief werd geplaatst: het massief is kilometers lang maar Prosper d’Arenberg, die enkele honderden meters verderop een kasteel had, plaatste het kruis precies ter hoogte van de fatale rots, aldus de Nederlander.

Het geheim van Marche-les-Dames is voor Wentholt een mogelijke verklaring voor de vele tegenstrijdige verklaringen over Alberts dood, zoals die eerder dit jaar op een rijtje zijn gezet in Jacques Notermans boek *De val van Albert I*. “Wat men heeft willen verdoezelen”, zegt Wentholt, “was misschien niet een moord, maar – in een eerste, paniekerige opwelling – de plek Marche-les-Dames (‘Hier mag hij niet gevonden worden’). Men rijdt Alberts lichaam terug naar Laken, beseft dat er te veel sporen van diens klimpartij in Marche-les-Dames zijn en besluit hem terug te brengen. Dit verklaart alle idioterieën in het verhaal, zoals het aanvankelijk niet vinden van zijn lichaam op de plek waar hij later makkelijk gevonden is, na 9 uur zoeken, onvoorstelbaar lang.” Ook de *Lam Gods*-diefstal zeven

weken later paste in dezelfde strategie, aldus Wentholt: men wilde verdoezelen dat er iets bijzonders was met de rots van Marche-les-Dames, en vooral dat de koning daarbij op de een of andere manier betrokken was geweest.

Als je het zo bekijkt, passen volgens Wentholt een aantal puzzelstukken in verband met Arsène Goedertier, de vermeende *Lam Gods*-dief, in elkaar. Zo staat in een van de afpersingsbrieven dat “de eer van een van de meest eerbare families afhangt” van deze zaak. Ook de rol van Oscar Lievens, een zonderlinge figuur die niet ver van Goedertier woonde en in de Eerste Wereldoorlog voor België had gespioneerd, kan duidelijker worden: “Als er sprake was van een geheime operatie door de staat, is het waarschijn-

lijk dat Lievens, als oud-spion, daarbij betrokken was. Dan valt ook te begrijpen dat zo hardnek-

Moeten we het geheim van Marche-les-Dames in de religieuze sfeer zoeken, zoals de verborgen hints in ‘De rechtvaardige rechters’ laten vermoeden?

kig wordt ontkend dat Goedertier hem kende, terwijl toch zeker één getuige hem bij Goedertier thuis heeft gezien.” Ook

een merkwaardige uitspraak van Arsène Goedertier zelf komt in een ander daglicht te staan, volgens Wentholt: “Diefstal? Er is geen diefstal. Van wie is het *Lam Gods*? Van de staat. Dat zijn wij allemaal en als men iets verplaatst dan is het niet gestolen.”

Moeten we het geheim van Marche-les-Dames in de religieuze sfeer zoeken, zoals de verborgen hints in *De rechtvaardige rechters* al laten vermoeden? “Er zijn een aantal indicatoren dat enkele belangrijke Belgische families, waaronder de koninklijke, er toen een onorthodoxe visie op na hielden”, zegt Wentholt. “En dat kon in die tijd een groot, erg groot schandaal inhouden. Albert was er overigens de persoon naar.” Wentholt verwijst in dit verband naar het in 2001 verschenen boek *Morosofie* over

■ Een zeventig jaar oude persfoto van de rots waar Albert I omkwam naast de rots op de gestolen *Rechtvaardige rechters*. Wentholt ziet er een opvallende gelijkenis in, ondanks het verschil in perspectief.

“dwaze wijzen en wijze dwazen in Nederland en Vlaanderen”. Daarin beschrijft Matthijs van Boxsels hoe Albert I een verband zag tussen het aardmagnetisme en de ontwikkeling van de mensheid. Wat vaststaat, is dat er bijzondere band is tussen het Belgische koningshuis en

■ Een fragment van de gestolen *Rechtvaardige rechters*. In de rots achter de ruiters zag Frans Wentholt een mannengelaat, volgens hem precies op de plaats waar Albert zijn klim zou zijn begonnen. (Foto’s RV)

Marche-les-Dames. Zo zijn het kloosternonnen die in de abdi van Marche-les-Dames verbleven, die van Boudewijn een deel van zijn koninklijk domein in Opgimbe kregen.

Meer informatie:
<http://users.telenet.be/juliens/derots/index.html>